

**AVRUPA’DA YAŞAYAN 0-6 YAŞ GRUBU TÜRK ÇOCUKLARINA
TÜRKÇE VE TÜRK KÜLTÜRÜNÜN ÖĞRETİLMESİNDE
KULLANILABİLECEK BİR MATERYAL:**

“TÜRK NİNNİLERİ”*

**A MATERIAL THAT CAN BE USED TO TEACH TO TEACH
TURKISH LANGUAGE AND CULTURE FOR TURKISH
CHILDREN OF 0 – 6 LIVING IN EUROPE:**

“TURKISH LULLABIES”

Prof. Dr. Necati DEMİR**

Özet

Bu araştırma, bizzat derleyip yayımlanmak üzere kitap hâline getirdiğimiz 1265 adet ninniye dayanmaktadır. Derleme ve tasnif çalışmalarından sonra gördük ki Türkçenin en güzel kullanıldığı türlerden biri de ninnilerdir. Ninnilerle 0-6 yaş arasındaki çocuklara ana dili yani Türkçe son derece kolay ve verimli bir şekilde öğretilir. Ninniler, özetle; *“Çocukları uyutmak için anneleri veya yakınları tarafından ezgili bir biçimde söylenen manzum sözlerdir.”* şeklinde tarif edilmektedir. Hâlbuki iyi tahlil edildiğinde ninnilerin; bebekleri ve çocukları uyutmanın çok ötesinde, onları eğitmek, dilini ve kültürünün temellerini öğretmek için söylendiği anlaşılmaktadır.

Ninni metinlerine bakıldığında, Türklerin eğitime daha beşikte başladığı rahatlıkla söylenebilir. Sade bir dille ve seçme kelimelerle söylenmesi, Türkçesinin son derece sade, arı ve duru kullanılması, ana dili öğretimi ile ilgilidir. Ayrıca Türkçenin temel kurallarının, kavram ve terimlerin detaylı bir biçimde ninnilerin içinde yer aldığı görülmektedir.

Günümüzde okul öncesi eğitimcilerinin 0-6 yaş grubu çocuklarımız için kılı kırk yararak ortaya koyduğu *“okul öncesi eğitiminin temel kuralları”*nın ninniler içerisinde yüzlerce kat fazlasıyla yer alması, gerçekten dikkat çekicidir.

Ninnilerin; Türk toplumunun bütün ihtiyaçlarının temelini, Türk çocuğuna daha beşikte iken sunmakta, öğretmekte ve bir noktaya kadar getirmekte olduğu anlaşılmaktadır. Metinler incelendiğinde Türk toplum hayatının, sosyal ve manevi dünyasının hiçbir unsurunun dışarıda bırakılmadığı görülmektedir: Hitabet, temel ihtiyaçlar, günlük hayatta kullanılan araç ve gereçler, organ isimleri, akrabalık adları,

* **I Uluslar arası Eğitim ve Kültür Bağlamında Avrupalı Türkler**, (Düzenleyen: Erciyes Üniversitesi, Türk Dernekler Birliği), Anvers (Belçika), 22-23 Şubat 2008’de sunulan bildiri.

** Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Sosyal Alanlar Bölümü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Sivas-Türkiye demir_necati@hotmail.com // www.necatidemir.net

sayı sistemi, renkler, temel gıda ve besinler, yemekler, yaşanan mekân ile ilgili isimler, zararlı madde ve besinler, giyim eşyaları, takılar, yakın çevre, evcil olan ve olmayan hayvanlar, mesleklerle ilgili terimler ve deyimler, bitki adları, coğrafi terimler, dünya ve evrenle ilgili kelime ve terimler, zaman kavramı ve takvim, uçan veya uçamayan hayvan ve böcekler, madenler, sosyal hayat ile ilgili kelime ve kavramlar, Türk toplum hayatının temel kavram ve terimleri, geleneksel Türk kültür hayatı, meslekler, ticaret hayatı ile ilgili terim ve kavramlar, müzik araçları ile terim ve kavramları, dinî eğitimin temel kuralları ile terimleri, sağlıklı yaşamın ve beslenmenin temel kuralları, zıt ve eş anlamlı kelimeler, cinsiyet eğitimi ninniler vasıtasıyla 0-6 yaş grubundaki çocuklara öğretilmektedir.

Bütün bunların ötesinde ana dili öğretiminde ne kadar ayrıntıya inildiği, ninniler incelendiğinde açık bir şekilde görülecektir.

Ninnilerin dili son derece sade, duru, akıcı ve yalındır. Geleneksel ana dili öğretiminin de ilk aşamasının ninniler olduğu anlaşılmaktadır. Bu metinlerle çocuğa hayatın bütün yönleri düzenli bir biçimde tanıtılırken ileri derecede Türkçe öğretiminin de gerçekleştirildiği görülmektedir.

Türk kültürünün bütün alanlarında olduğu gibi ninniler de ikinci plana itilmiş, birkaç ferdi çalışma hariç, görmezden gelinmiştir. Millî Eğitim Bakanlığının “*Türk Ninnileri*”ni “*Temel Eserler*” arasına alması; ninniler konusunda, son zamanlardaki en önemli gelişmedir denilebilir.

Anahtar kelimeler: 1. Ninniler, 2. Türkçe öğretimi, 3. Türk kültürü öğretimi

Abstract

This study includes 1265 lullabies we have already organized and prepared to be published as a book. After the arrangement and categorization studies we have seen that lullabies are those through which Turkish has been used in the most beautiful way. Through them, the mother tongue, Turkish can be taught to children of 0-6 in the utmost easy and effective way. In short, lullabies are defined as ‘the effective verses which that are presented in a melodious way by the mothers or close people of the children in order to make them fall into sleep.’ Moreover, when analysed in detail, it seems that lullabies have further in function than just helping the babies and children with falling into sleep, they are also told to contribute to their education by teaching them the bases of their own language and culture.

After a general review of the text of lullabies it can easily be told that Turk starts training his child when the child is in the cuddle. Using a plain language, choosing the frequent words are related to teaching the mother tongue issue. It is also seen that the main rules, concepts and expressions of Turkish take their place in lullabies.

It is worth mentioning ‘the main rules of pre-school education’ which have recently been focused on greatly by the educationists for the children of 0 – 6 have already taken their place in the lullabies to a much greater extend than these educationist aim to penetrate to the child.

It is understood that lullabies present and teach the basic needs of Turkish society to a certain degree when the future individual of this society is a baby in the cuddle yet. When the texts are analysed, it seems that none of the elements related to Turkish community life, and social and spiritual world of a Turk have been excluded in these lullabies. Rhetoric, main needs, tools used in daily life, names of organs, kinship words, number system, colours, main food and nutriment, meals, names related to place

being lived in, harmful material and food, clothes, accessories, close environment, domestic and wild animals, expressions and idioms associated to the professionals, plant names, geographical expressions, words and expressions related to earth and planet, time concept and calendar, animals and insects that can fly or not fly, mines, morals and concepts related to the social life, main concepts and expressions of Turkish community life, traditional Turkish cultural life, expressions and concepts of trade life, words and expressions for musical instruments, main rules and expressions of religion.

Training, main rules of healthy life and nutrition, opposites and synonyms, gender training can all taught to children of 0 – 6 through these lullabies.

Beyond all, when lullabies are analysed, the great extend that the details in mother tongue teaching go in these can easily be seen.

Language of lullabies is quite plain, pure fluent and simple. It is understood that the first part of the traditional mother tongue teaching is the lullabies. It seems that, Turkish language teaching is realised to great extend since all aspects of life are being described through these texts.

Lullabies are forced to be the secondary at prime except one or two study and have been ignored till now as this is the case for all the fields in Turkish culture. However, acceptance of ‘Turkish lullabies’ among ‘Main Works’ by National Education Ministry is the most important development for the sake of lullabies.

Key Words: 1. Lullabies, 2. Turkish teaching, 3. teaching of Turkish Culture

Giriş

Derleyip yayımlanmaya hazır kitap hâline getirdiğimiz 1265 adet ninniden anladığımıza göre; Türkçe manzumelerin en güzel örneklerinden birisi de Türk annelerinin çocuklarına, ahenkle, ezgiyle, çoğunlukla da duygu yüklü olarak söylediği ninnilerdir.

Ninni metinlerine bakıldığında, Türklerin eğitime daha beşikte başladığı görülmektedir. Sade bir dille ve seçme kelimelerle söylenmesi, Türkçesinin son derece sade, arı ve duru kullanılması, ana dili öğretimi ile ilgilidir. Ayrıca Türkçenin temel kurallarının, kavram ve terimlerin detaylı bir biçimde ninnilerin içinde yer aldığı görülmektedir.

Ninninin hemen her milletin edebiyatı içinde bulunduğu ve değişik adlarla bilindiği anlaşılmaktadır (Çelebioğlu 1995: 9-13; Kaya 2004: 349-351). Fakat ninni söyleme ve yerli yerinde kullanma bakımından diğer milletlerin Türk milleti kadar içten ve samimi olup olmadığı bilinmemektedir.

Şimdiye kadar yapılan çalışmaları incelediğimizde Türk ninnilerinin yeteri kadar araştırıldığını ve incelendiğini söylemek zordur. Zira derlenmemiş ciltlerce ninninin unutulmaya terk edildiği açıktır. Bu tür konusunda şimdiye kadar yeteri kadar eser verilememiş olması, bir talihsizliktir. Ninnilerin tamamının derlenip yazıya geçirilmemiş olması; Türkçe, Türk kültürü ve Türk edebiyatı açısından ise daha büyük bir talihsizliktir.

Konuya kısaca göz gezdirdiğimizde şimdiye kadar yapılan araştırmalarda ninni metinlerinin bir kısmının derlendiği; derlenen metinlere göre ninnilerin tariflerinin yapıldığı ve şekil bakımından incelendiği görülmektedir.

Ninniler:

Ninniler konusunda pek çok tarif yapılmıştır. Bu tarifler, özetle; *ninnilerin manzum olduğu; çocuklara anneleri veya yakınları tarafından çeşitli biçimlerde, özellikle ezgili söylendiği; ağlayan çocukları susturmak ve uyutmak veya uyku vakti gelen çocukları uyutmakla ilgili bulunduğu; mısralara birtakım ahenkli klişe sözler ilave edildiği; kafiye ve ahenk özellikleri taşıdığı; beste ile terennüm edildiği* yönündedir (Kaya 2004: 350-351). Aslında bu tariflerin, birkaç unsur eksik olarak, hemen hepsinin doğruya yakın olduğu görülmektedir.

Eksiklerden bir tanesi, bebeklerin uyandırılırken de ninnilerin söylenmesinin belirlenememesidir. Halk bilimcilerin, ninnilerin bu yönünü tespit edemedikleri anlaşılmaktadır.

*Beşiğimin kulpu bakır,
Uğulerim takır takır,
İçindeki Molla Bekir,
Uyan bebek sabah oldu,
Nenni bebek sabah oldu (Yılmaz, H.).
Şu dağdan çıktım yayan,
Gel bu derlere dayan,
Bebeğim uykudan uyan,
Ninni bebeğim ninni! (Kılıç, H.)*

Halk bilimcilerin eksik bıraktıkları bir başka konu da bebeklere uyandıktan sonra yani uyanırken de ninnilerin okunmasıdır. Aşağıdaki örneklerde bu açıkça görülmektedir:

*Bebek uyandı bakar,
Eli kundaktan çıkar,
Ağzından şefil akar,
Yanaktan gülü kokar,
Ninni yavrum ninni,
Ninni yavrum ninni ! (Taş, D.)*

*Bebek uyandı bakıyor,
Gözlerinden yaş akıyor,
Sevinci içimi yakıyor,
Nenni bebek oy oy! (Çetin, G.H.)*

Elma attım yuvarlandı,

*Gitti beşiğe dayandı,
Bebek uykudan uyandı,
 Nenni bebek oy oy oy! (Çetin G.H.)*

*Elma attım yuvarlandı,
 Gitti beşiğe dayandı,
Bebek uykudan uyandı,
 Nenni bebek bebek,
 Nenni yavrum yavrum,
 Nenni kuzum,
 Kuzum nenni oy! (Saylan, F.)*

Bu örnekleri çoğaltabilmek mümkündür. Dolayısıyla ninnilerin bebekleri uyutmanın yanında; bebekleri eğlendirmek, onları sevmek, iletişim kurma ve özellikle onları eğitmek için de söylendiği anlaşılmaktadır. Daha doğrusu Türk milleti, bebek ve küçük çocuklarıyla ninniler vasıtasıyla iletişim kurmaktadır.

Ninniler ve Ana Dili ile Kültür Eğitimi:

Halk bilimcilerin ve eğitim bilimcilerin gözden kaçırdığı asıl konu, ninnilerin eğitim yönüdür diyebiliriz. Metinler iyi tahlil edildiğinde ninnilerin; bebekleri ve çocukları uyutmanın çok ötesinde, onları eğitmek için söylendiği açık bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Daha doğrusu 0-6 yaş grubunun yani günümüz okul öncesi eğitiminin temellerinin binlerce yıl önce atıldığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Türk milleti, güzel sanatlara yatkındır. Dolayısıyla Türk milleti; tarihin derinliklerinden beri, söyleyeceği sözleri ahenkli, ezgili ve ölçülü bir biçimde, dilin imkânları el verdiğiince söylemeye çalışmıştır. Türkçenin ilk edebî metinleri sayılan Orhun Yazıtları'ndan bu yana ulaşabildiğimiz eserlerden anladığımıza göre bu gayretinde başarılı oldukları açıkça ortadadır.

Konunun bir başka yönü de Türk toplumunda her kesimden insanın şair ruhlu olması ve toplumun her kesiminin ahenkli ve ölçülü sözler söyleyebilmesidir. Türküler ve ninniler bunun en büyük delilleridir. Çobandan çiftçiye, halk âşığından divan şairlerine kadar herkes Türkçeyi çok güzel kullanarak manzumelerini ortaya koymuştur. Bu gelenek hâlâ da devam etmektedir.

Ninniler, manzumdur. Sade dil ile, ahenkli, çoğunlukla ölçülü olan bu edebî tür; anne ile çocuk arasındaki gönül bağına kurmaktadır.

Bizce şimdiye kadar yapılan tariflerin eksik tarafı, ninnilerin eğitim yönü üzerinde durulmamasıdır. Zira ninnilerin metinlerine bakıldığında, onların çocuk uyutmanın yanında, belki de daha önemli görevi, çocuk eğitimi ile ilgili olduğu anlaşılmaktadır.

Ninni metinlerine bakıldığında Türk milletinde eğitime daha beşikte başladığı görülmektedir. Sade bir dille ve seçme kelimelerle söylenmesi, son

derece arı ve duru olması, anadili eğitimi ile ilgili olmalıdır. Zira incelendiğinde Türkçenin temel kurallarının detaylı bir biçimde ninnilerin içinde yer aldığı görülmektedir.

Günümüzde okul öncesi eğitimcilerinin 0-6 yaş grubu çocuklarımız için yönlerini batıya dönüp kılı kırk yarararak ortaya koyduğu “*okul öncesi eğitiminin temel kuralları*”nın ninniler içerisinde yüzlerce kat fazlasıyla yer alması gerçekten dikkat çekicidir.

0-6 yaş grubu yani okul öncesi eğitiminde çocuğa öğretilmesi gereken temel nesne ve kavramların; Türk kültüründe ninnilerle daha beşikte birkaç aylıkken verilmeye başladığı anlaşılmaktadır. “*Okul öncesi eğitim dönemini kapsayan 0-6 yaş, çocukların bedensel, zihinsel ve sosyal gelişmelerinin en hızlı olduğu dönemlerden biri olduğu, bu dönemdeki gelişmelerin, çocuğun ileriki yaşamında büyük önem taşıdığı*” (Poyraz 2003: 17) dikkate alındığında ninnilerin önemi bir kez daha artmaktadır. Ninni metinlerine şöyle bir göz atacak olursak karşımıza şunlar çıkmaktadır:

Her şeyden önce Türk milletinin bebeklere ve küçük çocuklara bakışı ile onlarla konuşmaya başlamasını, onlara ilk hitabını, seslenmesini ve yakıştırdığı sıfatları gözler önüne sermek gerekir: *anasının kuzusu, annesinin tek gülü, arslanım, babasının gözünün nuru, bahçelerin gülü, balam, balım, bebeciğim, bebeğim, bereketli bebeğim, beşikteki meleğim, bey oğlum, biricik sevdam, can dostum, can kuşum, cicili bebek, cicim, ciğerimin köşesi, ciğer-parem, ciğer-guşem, çiçeğim, dilek kuşum, elleri kolları kınalı bebek, evimin tek çiçeği, evin bülbülü, gözleri sürmelim, gözüm, gözümün bebeği, gül bebeğim, gül yüzlü, gülüm, güzel çocuk, güzel yavrum, güzelim, güzeller güzeli, hanım kızım, kınalım, körpe kuzum, kuzum, küçük kuzum, meleğim, nazlı kuşum, nazlım, lokumum, ömrümün çiçeği paşam, Rabb’imin meleği, sağ elim, sevgili yavrum, şekerim, şirin nazlı kuşum, tatlı yavrum, tay yavrum, uğurlu bebeğim, yavrum, ...* Bunlara yüzlercesini eklemek mümkündür. Acaba dünyada, dünya dillerinde bundan daha büyük, daha derin, daha samimi, daha içten, daha gönülden, daha geniş, daha yüksek, daha kapsamlı sevgi ve muhabbet ifadeleri var mıdır?

0-6 yaşlarındaki çocuklar için temel ihtiyaçlar ninnilerle bebeğe öğretilmektedir: *beşiğe belenmek, belemek, emmek, emzirmek, anne sütü emmek, yemek, içmek, yatmak, uyumak, yuhlamak (uyuklamak), çimmek (yıkanmak), çişini yapmak, temizlenmek, temizlemek, temiz kalmak, uyanmak, yürümek, oynamak, büyümek, gülmek, gülümsemek, ...*

Ninnilerle 0-6 yaşlarındaki çocuklara günlük hayatta kullanılan temel araç gereçler de tanıtılmaktadır: *beşik, aynalı beşik, oyuncak, yatak, döşek, elbise, süt, yoğurt, peynir, helke (bakraçtan büyük bir çeşit kova), kova, sahan, güğüm, tas, tabak, külekçe (Küçük yağ kabı), yağlık (mendil), mendil, çorap, halı, kilim, makas, iğne, iplik, ...*

Ninnilerle 0-6 yaşları arasında olan bebeklere ve çocuklarımıza; *göz, kulak, burun, kirpik, baş, yüz, kaş, ağız, diş, azı dişi, dudak, alın, yanak, çene, saç, sakal, boyun, omuz, gerdan, böğür, el, kol, bud, parmak, tırnak, bel, bacak, diz, ayak, ciğer, kalp, yürek, ...* gibi organ isimlerinin de öğretilmekte olduğu anlaşılmaktadır. Hatta *kakiül, perçem, bacak bağı, ...* gibi terimlerle daha da ayrıntılara inilmiştir.

0-6 yaşları arasında bulunan ve hayata ilk adımlarını atan insana akrabaları ninnilerle tanıtılmaktadır: *anne, baba; ağabey, abla; kardeş, baci, oğul, uşak (küçük çocuk), kız, kızan, gelin, yenge, amca, emmi, dayı, hala, teyze, dede, nene, ava (ağa, ağabey), bala (çocuk, yavru), damat, enişte, güvey, yenge, nişanlı, kuma, elti, görümce, ...* Daha da ayrıntıya inilerek yakın çevresinde olabilecek kişilerden de bahsedilmektedir: *dost, düşman, komşu, akran, arkadaş, sırdaş, ...*

Beşikteki bebeğe ve küçücük çocuğa ninnilerle Türk sayı sisteminin düzenli bir biçimde öğretildiği anlaşılmaktadır: *bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz, on* ve onun katları olan sayılar son derece düzenli bir biçimde ninnilerin arasına serpiştirilmiştir. Hatta *binli sayıların* ninniler içerisinde yer alması gerçekten ilgi çekicidir.

Ninnilerle *al, kırmızı, kızıl, ak, beyaz, siyah, kara, yeşil, mavi, sarı, ...* gibi temel renkler de öğretilmektedir. Hatta daha da ileri gidilerek *boz, çakır* (açık mavi), *mor, pembe, kır* (beyaz ile az miktarda karanın karışımından oluşan renk), *benekli, ...* gibi ikinci derecedeki renkler de ninni mısraları arasında, konuya uygun olarak yer almaktadır.

Ninnilerin sistemli bir eğitim aracı olduğu, temel ihtiyaçlara yer vermesiyle de ortaya çıkmaktadır. İnsanlar için beslenme maddelerinin hemen hepsi ninnilerle bebek ve çocuklara tanıtılmıştır: *Ekmek, su, un, şeker, helva, tuz, yağ, inek yağı (tereyağı), bal, peynir, bulgur, pirinç, nohut, kuru fasulye, hamur, ...*

Bu maddelerle yapılan yemeklerden bazıları da ninnilerde yer almaktadır: *Çorba, aş, börek, pilav, pide, fincan böreği, mumbar dolması, lahana sarması, kuymak* (Trabzon, Rize, Gümüşhane ve Artvin yörelerinde mısır unu, peynir, tereyağı ve tuzla yapılan bir yemek), *bol soğanlı börülce, boza* (arpa, darı, mısır, buğday gibi tahılların hamurunun ekşitilmesiyle yapılan koyuca, tatlı veya mayhoş içecek), *kaymak, mumbar dolması doldurmak, lahana sarması sarmak, soğan ekmek, ...*

Bebek için önemli olan tatlı yiyecekler elbette unutulmamıştır: *Bal, şeker, lokum, şerbet, reçel, helva, şeker helvası, ...*

Bebek ve çocukların uyku odasından sonra en fazla vakit geçirdiği mekân, yemeklerin pişirildiği mutfaktır. Ninnilerle mutfak en ince ayrıntılara kadar bebeğe tanıtılmaktadır: *Ateş, bardak, bıçak, dolap, fincan, güğüm, helke* (bakraçtan büyük bir çeşit kova), *kaşık, kazan, kepçe, kova, külekçe* (Küçük yağ kabı), *küp, od* (ateş), *oklava, sahan, süpürge, tabak, tas, tencere, terek, testi, ...*

Beşikten kalkıp mutfağa gelen bebeğe yenilen meyveler de tanıtılmaktadır: *üzüm, yemiş, elma, nar, koz, ceviz, zeytin, armut, kiraz, ayva, hurma, vişne, portakal, ...* Sebzeler de bebeğe tanıtılmıştır: *lahana, ıspanak, pırasa, soğan, kelem, nane, tere, madımak, ...* Tahıl ve tarım ürünleri de ihmal edilmemiştir: *buğday, mercimek, arpa, mısır, darı, asma, başak, nohut, ceviz, fındık, fıstık, kestane, ...*

Evin diğer bölümleri de unutulmamıştır: *oda, hayat, dam, çatı, balkon, ...* Doğal olarak evin diğer bölümündeki eşyalar da: *Aynalı beşik, beşik, çorap, çarşaf, döşek, eğircek, elbise, halı, iğ (Pamuk, yün gibi şeyleri eğirmekte kullanılan, ortası şişkin, iki ucu sivri ve bunlardan biri çoğu kez çengelli ağaç, eğirmen, kirmen), iğne, iplik, kilim, kirmen, küp, makas, makat, masa, mendil, oyuncak, sandalye, sedir, yastık, yatak, yağlık (mendil), yatak, yumak, ...*

Bebek için zararlı olan madde ve nesnelere de ninnilerle tanıtılmıştır: *Bit, ateş, bıçak, avu (ağu), iğne, kene, od (ateş), pire, zehir, ...* Kötü durumlar, hastalıklar anlatılırken de son derece dikkatli olunmuş, bebekler ve çocuklar ürkütülmemiştir: *Benim tatlı yavrım uykuların hastası, ...*

Baştan sona bütün giyim eşyalarının ninniler içerisinde yer aldığı da görülmektedir: *aba, atkı, ayakkabı, bağırdak (çocuğun beşiğe sarıldığı enli kuşak), çamaşır, çaput, çorap, çul, çulfa (bez, kumaş), diba (altın ve gümüş işlemeli bir tür ipek kumaş), dolak, don, düğme, elbise, esvap, etek, gül işlemeli kundak, ip, kopça, köynek, kundura, kürk, pabuç, papık (ayakkabı, pabuç), şapka, taç, terlik, tülbent, yazma, yelek, yorgan, yumak, yün, ...*

Daha da ayrıntılara inilmiş, bebek ve çocuklarımıza takılar tanıtılmış ve öğretilmiştir: *altın, altın bilezik, altın bilezik taşı, bilezik, boncuk, çingil (boncuk, nazarlık gibi süs eşyaları), gerdanlık, inci, mavi boncuk, mercan, nazarlık, püskül, tesbih boncuğu, zümriüt, ...*

Beşikteki bebeğe veya beşikten yeni inmiş, ancak evin içinden pek çıkmamış çocuğa ninnilerle dış yakın çevre de tanıtılmaktadır: *ağaç, ambar, ambar da tahıl bulunması, asma, baca, bağ, bahçe, bostan, çatı, çeşme, dağ, dam, değirmen, ev, fidan, harman, kargir ev, köşk, ocak, orman, pencere, pınar, samanlık, samanlıkta saman olması, saray, tarla, ...*

Tarım toplumlarında insanların yakın çevresi diğer canlılardır. Ninnilerde beşikteki bebeğe evcil ve evcil olmayan hayvanlar da tanıtılmıştır: *at, ceylan, deve, eşek, ferik, horoz, katır, keçi, koç, koyun, kömü, köpek, kurt, kuzu, oş (köpek), sıçan (fare), sığa, tavşan, tavuk, tay, tazı, teke, tilki, tosun, ...* Hatta daha da ayrıntıya inilmiş, hayvanlarla ilgili olan böcekler öğretilmiştir: *Bit, kene, pire, ...* Evcil hayvanlara gerekli olan malzemeler de unutulmamıştır: *Eyer, çivi, nal, püskül, semer, yular, ...* Evcil olan hayvanların yiyecekleri de ninni metinlerinin içerisinde bebek ve çocuklara öğretilmiştir: *Arpa, buğday, hamur, ot, saman, yonca, yulaf, ...*

Çiftçilik ile ilgili bütün terim ve kurallar da ninnilerin içerisinde anlatılmıştır: *Demet, deste, devşirmek, yaylamak, harman kaldırmak, bulgur yaylama, düven sürmek, düven, saban, boyunduruk, kazma, kürek, kalbur, gözer, bıçkı, hızar, balta, nacak, girebi* (burnu küçük balta), *sele, sepet, yaba, oluk, ...* Daha da ayrıntıya inilmiş, bitkiler ile ilgili ayrıntılar da verilmiştir: *ağacın dalı, ağacın yaprağı, lahananın kökü, çiçeğin dalı, ...*

Beşikte yatan bebeğine Türk milleti, çiçekleri de öğretmiştir: *çiçek, gonca, gül, ihlamur, lüle, nergis, papatya, reyhan, sarmaşık, sümbül, tomurcuk, ..*

Coğrafya terimlerinin bütün ayrıntılarıyla ninniler içerisinde yer alması gerçekten ilgi çekicidir. Öyle anlaşılmaktadır ki Türk çocuğuna beşikte iken ve daha evden çıkmadan dış dünya ile coğrafya öğretilmektedir: *ağaç, ağaçlı ormanlar, asuman, beri geçe, çalı, çalılık, çay, çayır, çevresi sulu dağlar, çimenlik, çöl, çukur, dağ, dağlar, dağların yoncası, deniz, dere, derin göl, gök, gökyüzü, göl, göze, ırmak, iniş, karşı yamaç, kaya, kır çiçeği, kır, kıraç, kıyı, koca dağlar, koyak* (kuytu yer), *köy, kuyu, orman, otluk, ova, öte geçe, şehir, taş, tepe, ulu dağlar, uzun dağlar, yayla, yazı* (yayla), *yer, yokuş, yüce dağ, yüksek ...*

Türk milleti bebeğine beşikte iken dünyayı ve evreni de anlatmıştır: *asuman, ay, ayın gökte olması, bulut, dünya, gök, güneş, sis, yer, yıldız, ...*Hatta yıldız isimlerini bile tek tek kulağına nağme ile fısıldamıştır: *Kervankıran, Samanyolu, Ülker, ...*

Ninnilerle 0-6 yaşlarındaki çocuklara zaman kavramlarının ve takvimin de öğretildiği anlaşılmaktadır: *gündüz, sabah, tan, kuşluk, öğle, erken, geç, ilkindi, akşam, gece, yatsı, gece yarısı, sene, yıl, kış, yaz, güz, gün, mevsim, bahar, saat, dakika, evveli-sonrası, önceki gün, dün, bugün, yarın, yarından sonrası, öbür gün, bir gün, işimdi, hemencecik, Nevruz, Vade yeli, Hıdır-ellez, ...*

Hava durumu da ninnilerle bebeklere öğretilmiştir: ay ışığı, ay, ayaz, bulutlu, güneş, güneşli, kurak, sisli, yağmur, yağmurlu, ...

Ninniler ile bebeklere sunulan dış dünya bunlarla da sınırlı değildir: Ağaçlar: *çam, kestane, fındık, meşe, kavak, söğüt, kamış, ...* Ağaçların kutsal olduğu ve çevrenin korunması gerektiği de unutulmamıştır:

***Allah bir adama evlat verirse,
Bahçeye dikilmiş fidana benzer,
Bir yaşına gelince kadem basar,
Nenni yavrum nenni!*** (Gedikli, F.).

Kuşlar (uçan hayvan ve böcekler): *arı, baykuş, bülbül, darı kuşu, bal kuşu* (arı), *doğan, güvercin, kartal, kaz, kelebek, kuğu, kuzgun, ördek, serçe, soyka* (tüyleri alaca, küçük bir karga türü), *şahan* (şahin), *üveyik* (güvercinlerden korularda yaşayan, eti için avlanan bir kuş), ...

Madenler: *altın, bakır, demir, gümüş*,... Sosyal hayat: *ağıt, bayram, düğün, hamam, keşik* (sıra, nöbet), *komşu, mahkeme, memleket-gurbet, misafir, ölüm, sünnet, şenlik, toyluk* (düğün),... Türk toplum hayatının temel terimleri: *Ağa, aile, bayram, bey, cadde, dede, diyar-ı gurbet, düğün, gurbet, kervan, köy, nene, ocak, sila, sokak, şehir*, ... Geleneksel Türk kültür hayatı: *Nevruz, Vade yeli, Hıdır-ellez, yağmur duası, çömçeli gelin* (*seyirlik oyunda kişi*), ... Meslekler: *bekçi, bostancı, davulcu, değirmenci, demirci, doktor, elekçi, harmanacı, hekim, hemşire, hizmetçi, işçi, kalaycı, kalburcu, kayıkçı, kaymakam, kervan beyi, kilimci, körükçü, nalbant, öğretmen, terzi, vali, zurnacı*, ...

Ticaret hayatı: *akça, altın, bedesten, cereme ver-* (Başkası tarafından yapılan veya kaza sonuca ortaya çıkan zararı ödemek), *cömert, fırın, hal, harçlık, kervan, kuruş, lira, para, pazar, yelpaze yapmak-hanımlara satmak*, ...

Müzik alet ve araçları: *bağlama, çan, çangırdak* (zil, çan), *damdıra* (tambure), *def, düdük, kaval, kelek, saz, zil, zurna*, ...

Türk milleti, bebeğine ve küçük çocuğuna ahenkli hitap ederek onda müzik kulağının ve müzik kültürünün de temelini atmıştır: *benek benek, bıdıl bıdıl, cıstık cıstık cıstana, çingütlü püskülü, döne döne, eee eee eee, gagıl gagıl, gıdıl gıdıl, gıgıl gıgıl, huuu huuu huuu, ilgin ilgin, ilgit ilgit, ingır çingır, ışıl ışıl, kihir kihir kişnemek, kodalak kodalak, mışıl mışıl, minik minik, nenni nenni, ninni ninni, ölle ölle, ölleek ölleek, ööö ööö ööö, pışış pışış, pışış, tıhır mıhır, tıkr mıkr, tıpış tıpış, yeşil yeşil*, ...

Türkler, ordu milletidir. Hep askerlikle iç içe olmuştur. Ninniler okunduğunda, Türk milletinde, askerlik eğitiminin beşikte başladığı anlaşılmaktadır. Temel terim ve kavramlar, bebek dünyaya geldikten sonra tek tek, ahenkli ve terennümlü bir biçimde anlatıldığı görülmektedir: *ağa, asker, askerlik, barış, bayrak, bey, binbaşı, burç, çavuş, devlet, dost-düşman, emir, er, fetih, kale, kale kapısı, komutan, mızrak, millet, ok, onbaşı, ordu, padişah, sancak, saray, savaş, sefer, sultan, sur, süngü, tabanca, tüfek, vatan borcu, vatan, yay, yüzbaşı*, ...

Müslüman Türk milletinde dinî eğitim de beşikte başlamaktadır: *Allah/Tanrı, Peygamber, Kur’an, Mushaf, bayram, derviş, hamaylı, cami, namaz, ezan, kurban, tesbih, tevhid, nazar, kandil*, ...

Tanrı /Allah, Peygamber, Hazret-i Muhammed (Ahmed, Mehmed) Hazret-i Ali, Hazret-i Hasan, Hazret-i Hüseyin, Molla Bekir (Muhtemelen Hazret-i Ebubekir ?), Hacı Bektaş, ... gibi İslam dininin temel kuralları ve önemli şahsiyetleri beşikte tanıtılmaktadır.

Temel dualar da beşikte öğretilmektedir: *La ilahe illallah; maşallah, kızım büyüür inşallah, gelin de olur inşallah, Hak yoluna durur inşallah; Uyur da büyüür inşallah*, ... Dinî terbiyeye örnekler de beşikte verilmiştir: *Babanın köşede Mushaf okuması, çocuğun Yaratan’ın kulu olması, bebeğin Allah deyip yürütülmesi*,

Tanrı'nın yoktan bebek vermesi, Mustafa'nın büyüyüp Kur'an okuması, sünnet olunması, ...

Ninnilerde sağlıklı yaşamın temel kuralları da ön plandadır. Sağlıklı yaşamın temel kurallarından biri de uykudur. Ninnilerde bebeğin uyuması şu ifadelerle teşvik edilmektedir: *Benim yavrum uyur, uykusu tatlı / Uyuyunca melek olur yavrum kanatlı; yavrum güller kokar; ben yavruma gül diyemem, gülün ömrü az olur; ninni deyip yatarsın, kızıl güle batarsın, kızıl gülün içinde, tatlı uyku bulursun; gözlerin akıp gidiyor, uykulara gül seriyor, rüyalar seni bekliyor; uyu yavrum ninni, büyü yavrum ninni, yürü yavrum ninni, uyu büyü güzelim; uyusun da büyüsun, tıpış tıpış yürüsün, ... Sağlıklı yaşamın diğer bir kuralı da beslenmedir: *Mamasını yesin büyüsun; sütünü içsin büyüsun, büyüsun de güçlü olsun; erken yatalım-erken kalkalım, güçlü olsun da askere gitsin, ...* Sağlıklı yaşamın ilk kurallarından birisi olarak temizlik, ninnilerle dikkatlere sunulmuştur:*

***Höllüğünü ben elerim,
Temiz bezlere belerim,
Sen gülersen ben gülerim,
Ninni benim kuzum ninni!
Ninni benim oğlum ninni!*** (İbiş, E.)

Ninnilerin içerdiği diğer bir konu da okul eğitimidir. Eğitimin araç-gereçleri de çok erken yaşta ayrıntılarına kadar çocuğa sunulmuştur: *âlim, bandıra* (mürekkep kalemi, kamaş kalem), *divit, hece, hoca, kağıt, kalem, kitap, mektep, mürekkep, okul, öğretmen, silgi, yazı, ...*

0-6 yaşları arasında olan ve hayata yeni adım atan bebek ve çocuklara, dış dünya son derece sade bir Türkçe ve ahenkli ezgilerle tanıtılmıştır: *Gülde bülbülün ötmesi, gülün açılması, baharın gelmesi, baharda gülün açması, çiçeğin açtığında baharın gelmesi, bahçede gülün derilmesi, süpürge nin bağlanması / sarılması, kuru ağacın odun olarak kullanılması, lâlelerin büyümesi, koyun ile koç gelmesi, akşam babanın eve gelmesi, kestanenin toplanması, kuşların ötmesi, kış ile soğukların gelmesi, bulutun yürümesi yağmurun gelmesi, dağlarda lâlelerin büyümesi, tarlada darının olması, saksıda goncanın olması, yaylaların yoğurdu, bebeği annenin doğurması, yaz gelince koyunun kuzulaması, kervanın yük götürmesi, topun patlaması, top patlayınca birinin vurulması, saçların örülmesi, pazara gidilmesi, pazardan alış veriş edilmesi, çorbanın tas içinde bulunması, ağaca salıncak kurulması, Tanrı'nın evlat vermesi, Tanrı'nın verdiği evladın bahçedeki fidana benzemesi, samanlıkta saman olması, ambarda tahıl bulunması, Babanın köşede Mushaf okuması, bahçelerden suyun gelmesi, tekkelerden huu sesinin gelmesi, çeşmelerden su gelmesi, gökte yıldızın oynaması, gözeden suyun getirilmesi, okullara gidilmesi, mektepli olunması, devletli olunması, ... Bunlara binlerce örnek eklemek mümkündür.*

Yukarıda çeşitli yerlerde de söylediğimiz gibi ninnilerin dili son derece sade, duru, akıcı ve yalındır. Anadili öğretiminin de ilk aşamasının ninniler olduğu anlaşılmaktadır. Bu metinlerle çocuğa hayatın bütün yönleri tanıtılırken ileri derecede Türkçe öğretimi de gerçekleştirildiği görülmektedir.

Türkler hareketli bir millet olduğu için Türkçede fiiller önemlidir. Ninnilerde fiillerin çokluğu dikkat çekecek derecededir. İlk göze çarpan zıt anlamlı fiillerdir. Beşikteki bebeğe ve evdeki çocuğa öğretilen fiillerin bazılarına göz atalım: *acıkmak-doymak, ağlamak-gülmek, almak-bırakmak, almak-vermek, artırmak-eksiltmek, atmak-tutmak, azalmak-çoğalmak, bağlamak-çözmek, batmak-çıkarmak, belemek-çözmek, bulmak-kaybetmek, büyütmek-küçültmek, büyümek-küçülmek, büyütmek-küçültmek, çıkmak-girmek, doğmak-ölmek, doldurmak-boşaltmak, dolmak-boşalmak, doymak-acıkmak, dövüşmek-barışmak, durmak-yürümek, düşmek-kalkmak, eksilmek-artmak, gelmek-gitmek, germek-gevşetmek, getirmek-götürmek, giyinmek-kuşanmak, gülmek-ağlamak, gülümsemek-somurtmak, incitmek-incitmemek, inmek-çıkarmak, istemek-istememek, kokmak-kokmamak, konuşmak-susmak, konuşurmak-susturmak, küsmek-barışmak, oynamak-oynamamak, övülmek-yerilmek, sermek-toplamak, sevinmek-üzülmek, sevmek-sevmemek (nefret etmek), sormak-cevaplamak, söylemek-susmak, uyumak-uyanmak, yakmak-söndürmek, yaktırmak-söndürtmek, yakmak-yakmamak, yanmak-sönmek, yapmak-yıkmak, yıkılmak-kalkmak, yuvarlanmak-kalkmak, yüklemek-indirmek, ...* Bu örneklerle yüzlercesini eklemek mümkündür. Hatta çocuklara fiil öğretme konusunda çok daha ayrıntılara inilmiştir: *Acınmak* (acımak), *ihırmak* (deveyi çöktürmek, oturtmak), *ırgalamak, kıvanmak* (övünülecek bir olaydan dolayı sevinmek), *nakışlamak, oşumak* (büyümek, gelişmek), *öğürünmek* (sallamak), *öğürlemek* (sallamak), *sataşmak, soğulmak* (kurumak, kesilmek), *ugrelemek* (sallamak), *yetirmek* (yetiştirmek), ...

Kavram öğretimi konusunun boyutu, aşağıdaki örnekler incelendiğinde açık bir şekilde görülecektir: *acı-tatlı, açık-kapalı, ağır-hafif, akıllı-deli, ak-kara, akşam-sabah, al (hile)-dürüstlük, alçak-yüksek, alt-üst, arka-ön, aşağı, yukarı, aynı-farklı, az-çok, beriki-öteki, beyaz-siyah, boş-dolu, bütün-parça, büyük-küçük, büyük-ufak, canlı-cansız, cimri-cömert, çevre-uzak bölge/yer, çirkin-güzel, dar-bol, dar-geniş, dayanıklı-dayanıksız, derin-sığ, dışarı-içeri, dışında-içinde, dost-düşman, düz-düz olmayan, düzenli-düzensiz, düz-yokuş, erken-geç, eski-yeni, evcil-evcil olmayan, fakir-zengin, gece-gündüz, genç-yaşlı, girmek-çıkarmak, giydirmek-çıkartmak, giymek-çıkarma, güçlü-güçsüz, hızlı-yavaş, ırak-yakın, ileri-geri, incecik-kalın, ince-kalın, inişli-çıkışlı, iniş-yokuş, iyi-kötü, kaba-kibar, kabalık-kibarlık, kalabalık-tenha, kapaklı-kapaksız, karlı-karsız, katı-sıvı, kısa-uzun, kilitli-kilitsiz, kirli-temiz, kolay-zor, koşmak-yavaş yürümek, kuru-yaş, rüya-gerçek, sabah-akşam, sağ-sol, sert-yumuşak, sıcak-soğuk, sık-seyrekle, şişman-zayıf, taşlı-taşsız, tek-çift, uslu-yaramaz, uyur-uyanık, uzak-yakın, yerli-yabancı, var-yok, ...*

Dil öğretiminde ne kadar ayrıntıya inildiği, aşağıdaki ninni okunduğunda daha iyi anlaşılacaktır:

*Yavrumun elleri mini minnacık,
Kulakları küçücük,
Burnu ufacık,
Biraz uyu, çabuk büyü azıcık,
Yavrum nenni nenni!
Yavrum nenni nenni! (Aslanpay, N.).*

Ninniler; Türk kültüründe kız çocuğu ve erkek çocuğu arasında bir ayrımın yapılmadığını, ikisinin de çok önemli olduğunu ve iki cinsiyete de aynı önemin verildiğini göstermektedir. Bununla birlikte Türk milleti; kız çocuğuna kız, erkek çocuğuna da erkek görevini daha beşikte iken yüklemiştir. Kız bebeklere ve çocuklarına okunan / söylenen ninnilerden bazıları:

*Kızım kızım inciyim,
Güzellikte birinciyim,
Adımı sorarsanız,
Annemin kızıyım,
Babamın gözüyüm (Avcı, C.).*

*Kızım kızım gül kızım,
Şeker kızım bal kızım,
Güllü müsün, ballı mısın,
Yoksa portakallı mısın...
Uyu yavrum ninni!
Uyu yavrum uyu! (Tur, S.).*

Erkek bebeklere ve çocuklara okunan / söylenen ninnilerden bazıları:

*Ay böyle tek tek doğar,
Gün böyle tek tek doğar,
Senin gibi oğlanlar,
Anadan tek tek doğar.
Eee pış pış eee ...
Eee pış pış eee .. (Solak, H.).*

*Evlerinin önü kuyu,
Kuyudan çeker oğlum suyu,
Pek güzeldir oğlumun huyu,
Askerdir oğlumun soyu,
Ninni yavrum ninni!
Ninni paşam ninni! (Özmen, H.).*

Türk toplumunda bebekler ve çocuklar, erkeklik ve dişilik görevini beşikte yüklenmektedir. Hayatlarının sonraki bölümlerinde *çocuk oyunları* devreye girmekte ve çizgilerinden sapmadan devam ettirmektedir.

Çocuk oyunlarından hemen sonra kız çocuklarının çeyiz işledikleri, erkek çocukları da *tarla-bahçe işleriyle uğraştıkları* için şahsiyetleri tam manasıyla oturmakta ve netleşmektedir.

Ninnilerin bir başka yönü, çocuğa azim ve kararlılık yüklemesidir. Daha açık bir ifade ile; azimli, onurlu, bilgili, donanımlı, kararlı, cesur, dik duruşlu, yeniliklere açık, insan haklarına saygılı, vatanını ve milletini seven, ... insan yetiştirmenin temelini atılmasıdır. Bu özelliklere sahip insan, her toplumun ihtiyaç duyduğu insan tipidir.

*Kara kaşlı, zeytin gözlü,
Beyaz yüzlü, doğru sözlü,
İpek saçlı, tunç bilekli,
Temiz yürekli olası kuzum* (Kanyurdu, Z.).

Ninnilerle 0-6 yaş arası çocuklar eğitilmekte, çok küçük yaştan itibaren hayata hazırlanmaktadır. Çocuk ufku ninnilerle geliştirilmekte, yüksek seviyeli bir insan olmasının temeli atılmaktadır. Alpliğin veya bilgeliliğin temeli ninnilerle kurulmaktadır. Bilgelige hazırlanan çocuğa söylenen şu ninniler, sadece bir birkaç örnektir:

*Benim oğlum uyusun,
Uyusun da büyüsün,
Kötülüklerden korunsun,
Sağlıklarla büyüsün,
Mekteplerde okusun,
Huu huu huu ...*(Yücel, H.).

*Benim yavrum gülecek,
Gülüp de güzel olacak,
İlim, irfan öğrenecek,
Vatana millete hayırlı olacak,
Ninni benim kuzum ninni!
Eee eee eee ...*(Oflaz, Z.).

*Benim yavrum uyuyacak,
Uyuyup da büyüyecek,
Okullarda okuyacak,
Âlim olacak,
Nenni beşiğim nenni!
Nenni kuzum nenni!
Huu huu huu ..* (Oyalçm, S.).

*Bir oğlum olsa da versem hocaya,
Okuya okuya çıksa heceye,
Ne iyilik etsem ben o hocaya,
Ninni benim yavrum ninni!
Ninni benim yavrum ninni! (Kılıç, A.).*

Alplığın temeli de beşikte ninnilerle atılmaktadır. Aşağıdaki ninniler alplığa yönlendirilen bebek ve çocuğa okunan birkaç örnektir:

*Arslan parçasıdır o,
Büyüyüp asker olacak,
Düşmanların hepsi ondan korkacak,
Nenni paşam nenni!
Nenni yiğidim nenni!
Eee eee eee ... (Uzun, N.).*

*Benim yavrum uyuyacak,
Uyuyup da büyüyecek,
Büyük adam olacak,
Atlara binecek,
Seferlere gidecek,
Nenni beyim nenni!
Nenni yiğidim nenni! (Çiftçier, H.).*

Sonuç ve Öneriler:

Ninniler, Türk çocuğunun ufkunu da geniş tutmuştur. Türk milleti ninniler vasıtasıyla bütün evreni çocuğunun kucığına ve eline vermiş, ayrıca beyninin içerisine düzenli bir biçimde yerleştirmiştir: Dahası Türk milleti, ninniler ile çocuğuna yıldızları oyuncak olarak sunmuştur

*Başaklardan kundağın,
Bağ bahçe solun sağın,
Yıldızlar oyuncağın,
Ağlama güzel çocuk,
Ağlama uyu bebek,
Nenni nenni ...
Eee eee eee ... (Yılmaz, M.).*

Türk milleti; sistemli bir biçimde, örneklerle ve ezgilerle, yaşamının temel kurallarını, dünyayı ve evreni bebeğe ve çocuğa ninnilerle öğretmekte ve tanıtmaktadır.

Derlenen ninnilerde görülmektedir ki Batı temeline dayanan günümüz modern eğitim sisteminin kılı kırk yarararak geldiği noktayı, Türk milleti binlerce yıl önce yakalamıştır. Ancak ninniler konusunda yeterli araştırma yapılmadığı için modern eğitim sistemi, Türk milletinin binlerce yıllık tecrübesinden yararlanamamıştır.

Öyle anlaşılmaktadır ki geleneksel Türk eğitim sisteminin kullanıldığı zamanlarda Türk milleti dünyanın diğer milletlerinden çok öndedir. *Oğuz Kağan, Bilge Kağan, Kül Tekin, Dede Korkut, Ahmed Yesevî, Kaşgârlı Mahmud, Yusuf Has Hacib, Alparslan, Dânişmend Gazi, Yunus Emre, Hacı Bektaş Velî, Nasreddin Hoca, Hacı Bayram Velî, Ali Şir Nevaî, Ahi Evran, Mevlana, Kaygusuz Abdal, Fatih Sultan Mehmed, Ak Şemseddin, Mahdum Kulu, Uzun Hasan, Abay, Nene Hatun, Mustafa Kemal Atatürk, Gaspıralı İsmail, Çanakkale, Kurtuluş Savaşı kahramanları ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucuları; Türkiye'yi gözüünün nuru ve alnının teriyle yoğuran anne ve babalarımız* temel eğitimlerini ninnilerle almışlardır. Bütün dileğimiz, bundan sonraki nesillerin de ninnilerle yetişmesidir. Zira: “*Gölgede olanın, gölgesi olmaz*”.

Her ninnide öğretici bir unsur vardır. Özellikle doldurma kelimelerin ya da mısraların dışında, verilmesi gereken bir mesaj ve öğretilmesi gereken bir konu bulunmaktadır.

Ninnilerin; Türk toplumunun bütün ihtiyaçlarının temelini, Türk çocuğuna daha beşikte iken sunmakta, öğretmekte ve bir noktaya kadar getirmekte olduğu anlaşılmaktadır. Metinler incelendiğinde Türk toplum hayatının, Türkün sosyal ve manevi dünyasının hiçbir unsurunun dışarıda bırakılmadığı görülmektedir.

Ninnilerle Türk çocuklarına planlı ve programlı bir biçimde bütün evren öğretilmiş, sınırsız bilgiler verilmiş, hayatın bütün gerçekleri önlerine serilmiştir. Bu da göstermektedir ki günümüz modern eğitimcilerinin “Çocuklara fazla yükleniyoruz!” feryatlarının geçerliliği yoktur.

Planlı ve programlı eğitim uygulandığında çocuklarımız her şeyi öğrenebilecek durumdadır. Her şeyin bir bedeli vardır. Azimli, onurlu, bilgili, verimli, iş üreten, ufku geniş, donanımlı, kararlı, cesur, dik duruşlu, yeniliklere açık, insan haklarına saygılı, çevreyi koruyan, gönüllü derin bir insan olarak yetişmek için her çocuk çalışarak, öğrenerek, yorulurken ama tatlı bir biçimde yorulurken bedel ödemelidir.

Türk kültürünün bütün alanlarında olduğu gibi ninniler de ikinci plana itilmiş, birkaç ferdî çalışma hariç, görmezden gelinmiştir. Bu da Türk milletini “*hazine sandığı üzerinde oturan sadakacı*” durumuna düşürmüştür.

Millî Eğitim Bakanlığının “*Türk Ninnileri*”ni “*Temel Eserler*” arasına alması; ninniler konusunda, son zamanlardaki en önemli gelişmedir denilebilir.

Kaynakça:

- Çelebioğlu, Amil. Türk Ninniler Hazinesi. Kitabevi Yayınları. İstanbul, 1995. s. 9-13.
- Kaya, Doğan. Anonim Halk Şiiri, Akçağ Yayınları. Ankara, 2004. s. 349, 350, 351.
- Poyraz, Hatice. Okulöncesi Eğitiminin İlke ve Yöntemleri. Anı Yayınları. Ankara, 2003. s. 17.

Kaynak Şahıslar:

- Aslanpay, Necla, yaş: 38, Ev Hanımı; Tokat-Niksar ilçesi-Karşıbağ mahallesi-Türkiye.
- Avcı, Cemile, yaş: 75, Ev Hanımı; Malatya-Hekimhan ilçesi-İpek Yolu köyü-Türkiye.
- Çetin, Gül Hanım, yaş: 51, Ev Hanımı; Sivas-Ulaş ilçesi-Karahisar köyü-Türkiye.
- Çiftçier; Hatice, yaş: 38, Ev Hanımı; Tokat-Merkez-Türkiye.
- Gedikli, Fikriye, yaş: 80, Ev Hanımı; Sivas-Merkez-Türkiye.
- İbiş, Emine, yaş: 67, Ev Hanımı; Sivas-Merkez-Türkiye.
- Kanyurdu, Zarife, yaş: 85, Ev Hanımı; Sivas-Gürün ilçesi-Karadoruk köyü-Türkiye.
- Kılıç, Ayşe, yaş: 48, Ev Hanımı; Giresun-Merkez-Yazlık köyü-Türkiye.
- Kılıç, Halime, yaş: 70, Ev Hanımı; Yozgat-Sorgun ilçesi-Çağlayan köyü-Türkiye.
- Oflaz, Zeynep, yaş: 70, Malatya-Kuluncak-Kızılhisar köyü-Türkiye.
- Oyalçın, Semiya, yaş: 62, Ev Hanımı; Kayseri-Melikgazi ilçesi-Küçük Mustafa Mahallesi-Türkiye.
- Özmen, Halise, yaş: 60, Ev Hanımı; Elazığ-Yalavuz köyü-Türkiye.
- Saylan, Fadime, yaş: 78, Ev Hanımı; Yozgat-Yenifakılı ilçesi, Çöplü Çiftliği-Türkiye.
- Solak, Hatice, yaş: 64, Yöresel Şair; Osmaniye-Kadirli ilçesi-Türkiye.
- Taş, Döndü, yaş: 23, Ev Hanımı; Ordu-Ulubey ilçesi-Kumanlar köyü-Türkiye.
- Tur, Sevim, yaş 42, Ev Hanımı; Sivas-Merkez-Türkiye.
- Uzun, Necla, yaş: 41; Kayseri-Kocasinan ilçesi-Saraycık köyü-Türkiye.
- Yılmaz, Hatice, yaş: 59, Ev Hanımı; Tokat-Niksar ilçesi-Akgüney köyü-Türkiye.
- Yılmaz, Mukaddes, yaş: 86, Ev Hanımı; Sivas-Divriği ilçesi-Türkiye.
- Yücel, Hasan, yaş: 91, Emekli Polis Memuru; Malatya-Hekimhan ilçesi-Türkiye.